

כ"ג סיון תשפ"ג
11 יוני 2023

סקירת אירוע השרב, סופות הרעמים והגשם 8 עד 10 ביוני 2023

אירוע נוסף של שרב המלווה בעננות מרובה ובמשקעים פקד את אזורנו ב-8 עד 10 ביוני. זהו השבוע השלישי ברציפות בו מתקבל מזג אוויר בסגנון זה, תופעה יוצאת דופן ובמיוחד בתקופה זו של סוף האביב וקרוב לתחילת הקיץ.

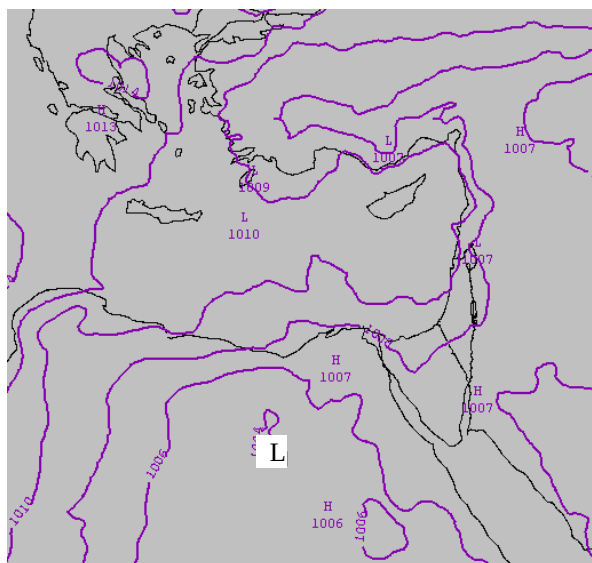
המצב הסינופטי ומזג האוויר

מזג האוויר המשמעותי התרחש ב-9 ביוני והוא נבע ממעבר של שקע שרבי מלווה בעננות ממקורות טרופיים. יומיים קודם לכן, ב-7 ביוני, השקע היה ממוקם מעל מרכז לוב (איור 1), וזאת בשונה מהשקעים השרביים השכיחים, שנוצרים בדרך כלל בקרבת חופי צפון אפריקה ונעים לאורכם עד הגיעם לאזורנו. (מעניין לציין כי גם באירוע שהיה בשבוע הקודם, 1 עד 2 ביוני, השקע עשה את דרכו אל אזורנו ממרכז לוב). השקע נע צפון מזרחה וב-8 ביוני הוא היה ממוקם מעל צפון-מרכז מצרים. באזורנו היו רוחות מהגזרה המזרחית שגרמו להתחממות עם טמפרטורות של 34 עד 36 מ"צ בשפלה, בצפון הנגב ובעמקי הצפון, 36 עד 38 מ"צ בעמק הירדן ובצפון הערבה ו-38 עד 41 מ"צ בדרום הערבה). במקביל היה מעל האזור כיסוי נרחב של עננות בינונית וגבוהה ובמספר מקומות ירדו גשמים קלים (איור 2).

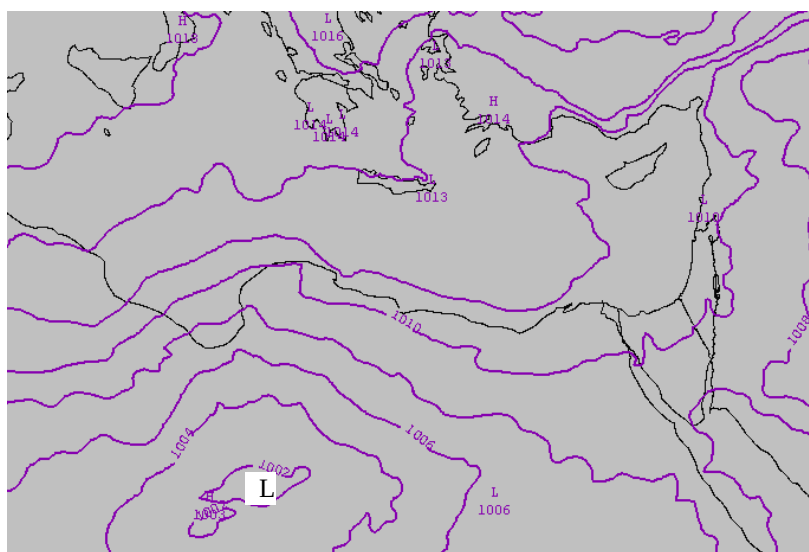
בליל 8 עד 9 ביוני השקע היה מעל הדלתא של הנילוס ואזורנו היה בהשפעת החזית החמה שלו. בשעות הבוקר המוקדמות נכנסו עננים מפותחים לנגב ולמישור החוף המרכזי והדרומי (איורים 3, 4). אלה לוו בסופות רעמים תכופות וחזקות ובכמויות קטנות של גשם. בהמשך הבוקר הגיעו עננים מפותחים עם גשם וסופות רעמים גם להרי המרכז ולצפון הארץ.

במהלך ה-9 ביוני ירדו מדי פעם גשמים מקומיים מלווים בסופות רעמים באזורים שונים בארץ, אולם במהלך היום (בעיקר במחציתו השנייה) היתה הפחתה בעננות והשקע השרבי היה מעל סיני, כך שהרוחות היו דרום מזרחיות. בעקבות זאת חלה התחממות ניכרת ונמדדו טמפרטורות של 38 עד 39 מ"צ במישור החוף, בשפלה ובצפון הנגב. טמפרטורות דומות נמדדו גם באזור שמעמק הירדן ועד מרכז הערבה. בדרום הערבה נמדדו 40 עד 41 מ"צ, בעמקי הצפון 34 עד 36 מ"צ ובהרים 30 עד 32 מ"צ.

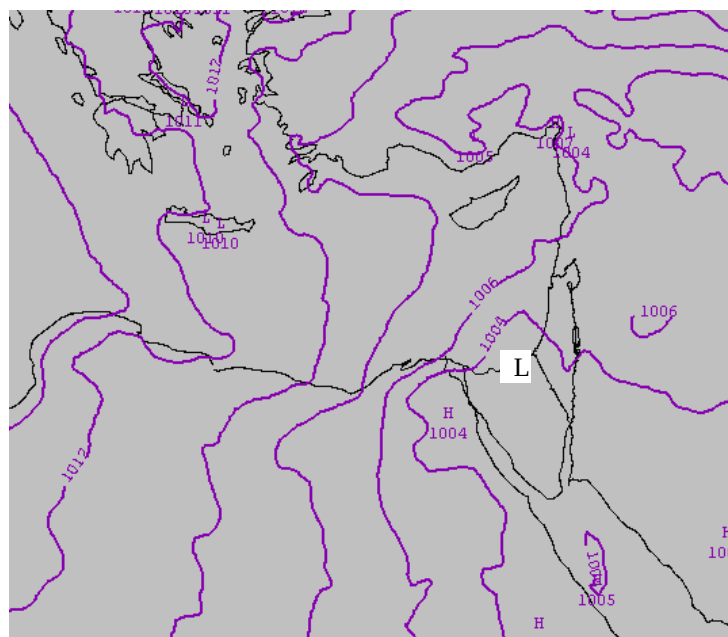
בשעות הלילה של ה-9 ביוני התפתחו עננים בים מול מישור החוף המרכזי (איור 4), אשר נעו צפון מזרחה וכללו סופות ברקים ורעמים וגשמים חזקים וקצרים. בתחילה הם הגיעו אל אזור גוש דן ובהמשך ליל ה-9 עד 10 ביוני לאזור השרון, רמות מנשה, עמק יזרעאל, הכנרת ודרום רמת הגולן.

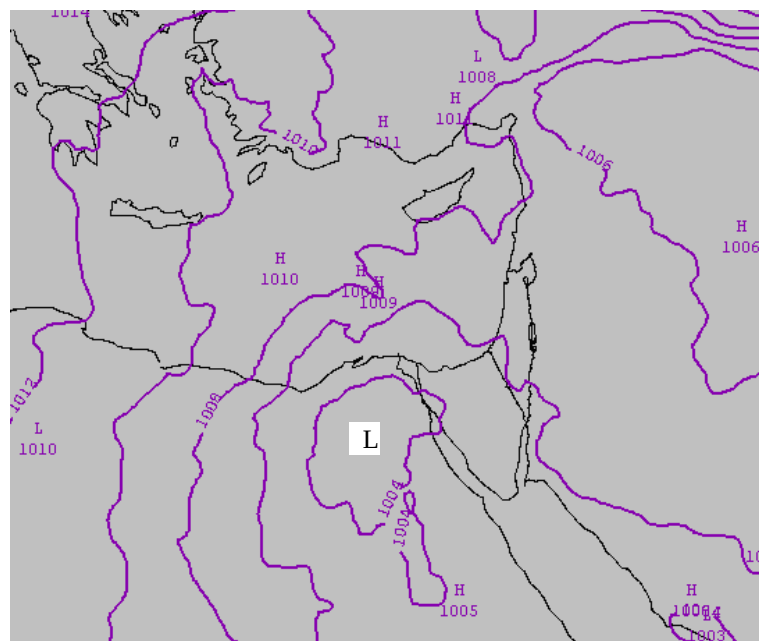
12UTC שעה 08/06/2023

00UTC שעה 07/06/2023

12UTC שעה 09/06/2023

00UTC שעה 09/06/2023

איור 1: מפות הקרקע ב-7 עד 9 ביוני 2023

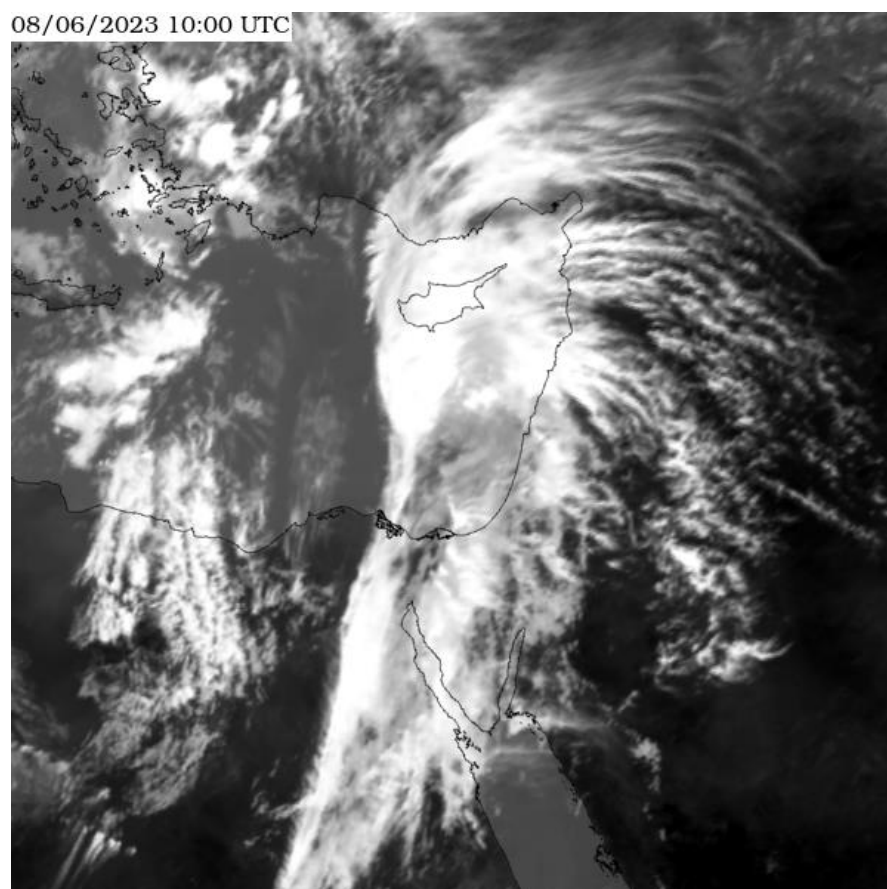
www.ims.gov.il

פקס. 03-9604065

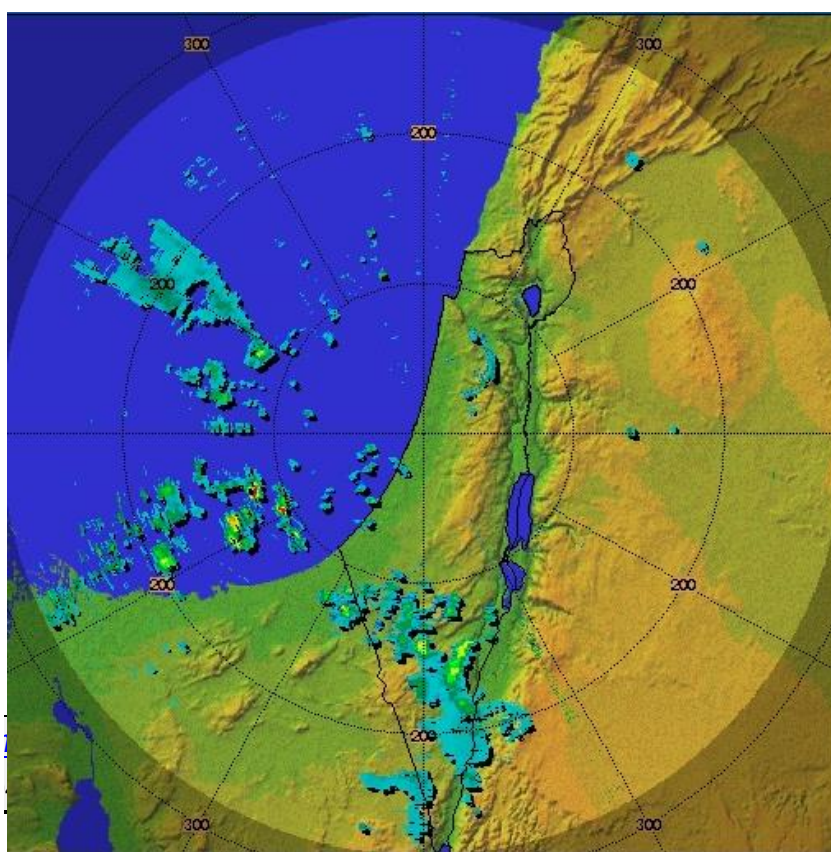
ת.ד. 25 בית דגן, 50250

ims@ims.gov.il

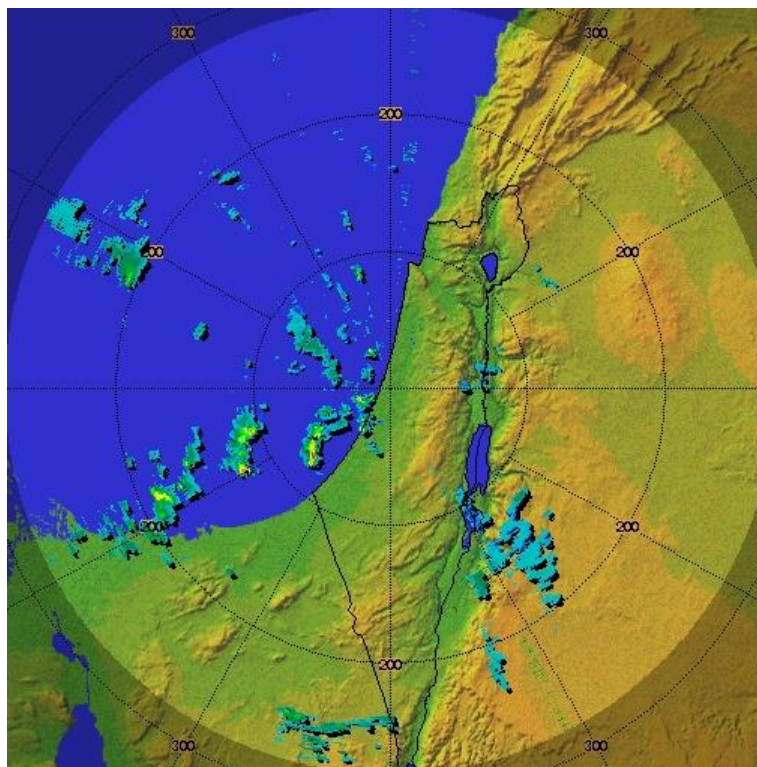
דוא"ר:

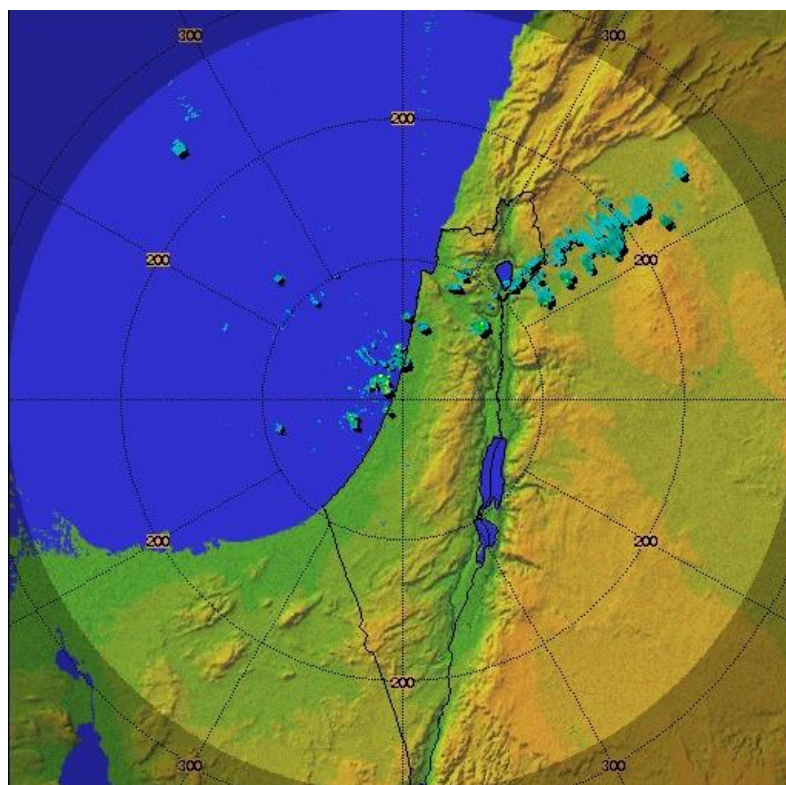
איור 2: תמונת לוויין (אינפרה אדום) 8 ביוני 2023 שעה 10UTC

איור 3: תמונת מכ"ם הגשם 8 ביוני 2023 שעה 01:15UTC

איור 4: תמונת מכ"ם הגשם 8 ביוני 2023 שעה 02:15UTC

איור 5: תמונת מכ"ם הגשם 8 ביוני 2023 שעה 21:00UTC

www.ims.gov.il

פקס. 03-9604065

ת.ד. 25 בית דגן, 50250

דוא"ל: ims@ims.gov.il

כמויות הגשם

כמויות הגשם לא היו גדולות ונעו בין כמה עשיריות המילימטר לבין מספר מילימטרים (עד 5 מ"מ). תפרוסת הגשם היתה נרחבת ולמעשה נמדד גשם כמעט בכל אזורי הארץ. בטבלה שלהלן מוצגות כמויות הגשם במספר תחנות:

טבלה 1: כמויות הגשם ב-8 עד 9 ביוני 2023

תחנה	כמות גשם (מ"מ)	תחנה	כמות גשם (מ"מ)
איתמר	2.1	עברון	2.7
צובה	2.7	חיפה נמל	0.2
ירושלים	3.0	עין השופט	5.1
בית ג'ימל	1.3	גלעד	2.7
ראש צורים	0.2	כפר הס	1.0
ערד	0.3	הכפר הירוק	0.5
באר שבע	0.1	תל אביב חוף	2.0
שדה בוקר	0.2	בית דגן	0.9
מצפה רמון	1.7	רחובות	1.4
כפר בלום	1.0	נגבה	3.7
צמח	2.8	בארי	3.8
שדה אליהו	0.3	מרום גולן פיכמן	2.6
גלגל	0.5	אבני איתן	3.5
סדום	0.2	כפר גלעדי	1.1
חצבה	0.7	צפת הר כנען	1.2
יטבתה	1.2	נווה יער	2.0
אילת	0.3	משמר העמק	5.4

חריגות האירוע

ירידת גשם כשלעצמה ביוני אינה חריגה ובמרבית השנים מתקבל גשם כלשהו ביוני, אולם בדרך כלל האופי של הגשם הוא מקומי והכמויות לרוב לא עולות על 1 מ"מ. אחת לכמה שנים מתרחש ביוני אירוע בו הגשמים אינם מקומיים בלבד באופיים, ויורדים מספר מילימטרים. היו מקרים בעבר בהם ירדו במוקדים שונים בארץ עשרות מ"מ של גשם ביוני כמו ב-2018 וב-1992. עם זאת האירוע הנוכחי הוא חריג במספר היבטים:

1. תפרוסת הגשם הארצית – הגשמים ביוני יורדים בדרך כלל באזורים מצומצמים. אפילו האירועים הגדולים שהוזכרו לעיל לא התפרסו על כל הארץ כמו באירוע זה.
2. ירידת הגשם בערבה ומדרום להר הנגב – אירועי הגשם של יוני יורדים לרוב בצפון הארץ ועשויים להגיע למרכז הארץ עד צפון הנגב. הגעתם כל כך דרומה היא יוצאת דופן וב-70 השנים האחרונות היו שני מקרים בלבד בהם היו כמויות גשם מדידות באזור זה – ב-12 ביוני 1957 (אז נמדדו למעלה מ-26 מ"מ בעין יהב) וב-16 ביוני 1975 (0.2 מ"מ בתמנע).
3. סופות הרעמים הנרחבות – גשמי יוני אינם מלווים לרוב סופות רעמים ואם כן, הדבר מתרחש באופן מקומי. באירוע הנוכחי היו סופות רעמים תכופות באזורים שונים בארץ. ניתן לציין בעבר מספר קטן בלבד של אירועים שכללו סופות רעמים: 16 ביוני 1992 (אז היה אירוע גשם משמעותי ונרחב), 4 עד 5 ביוני 1978, 11 ביוני 1965 ו-11 עד 12 ביוני 1957 והאירוע בשבוע שעבר (1 עד 2 ביוני 2023).
4. רצף האירועים של פעילות מזג אוויר ממקור טרופי – זוהי הפעם השלישית בשבועיים האחרונים (ופעם שניה בחודש יוני) בה מתקבלת פעילות מזג אוויר עם לחות ממקורות טרופיים, אשר מתאפיינת בטמפרטורות גבוהות ומזג אוויר שרבי לצד עננות מפותחת ופעילה עם גשמים וסופות רעמים. רצף כזה הוא חריג ובמיוחד בסוף האביב סמוך לתחילת הקיץ. רק ביוני 1957 היו שני אירועים נפרדים מסוג זה בחודש יוני (יש לציין כי מספר אירועי גשם ביוני יכולים לקרות מדי פעם אולם אז הם לרוב מפעילות קרה)

יש לציין עם זאת כי דיווחי סופות הרעמים הגיעו בעבר כתצפיות עין בלבד ובדרום הארץ תפרוסת התחנות אינה צפופה (בוודאי בעבר), כך שיתכן שלא כל האירועים מהסוג הזה בעבר תועדו.

אולם למרות הסתייגות אחרונה זו לא ניתן לשלול את האפשרות שרצף האירועים בשבועות האחרונים, הכוללים גם טמפרטורות גבוהות וגם גשם חזק (ראו [סקירה של האירוע הקודם ב-1 עד ה-2 ביוני](#)), קשור במגמת ההתחממות ההולכת וגוברת.